

ด่วนที่สุด

ที่ ทส ๐๓๐๔/ ๖๕๕

กค. 10๘
วันที่ 19 มี.ค. ๖๕
เวลา 17.2๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 7925 กว
วันที่ 19 มี.ค. 2562 เวลา 18.๐๐

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓

ด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่เสนอ

รัฐบาลได้กำหนดวิสัยทัศน์ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อพัฒนาทุกภาคส่วนให้ขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ ประกอบกับนายกรัฐมนตรีมีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ กรณีผลการประชุมขยะทะเลระดับอาเซียน เรื่อง การลดปริมาณขยะทะเลในกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Conference on Reducing Marine Debris in ASEAN Region) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วน รวมทั้งบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบการต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการลดการใช้วัสดุที่ผลิตขึ้นจากพลาสติกเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อมและเร่งรัดการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม

กระทรวง...

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงปัญหามลพิษ สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติก จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการเลิกใช้พลาสติกที่เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ๑๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะ มาตรการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศแบบบูรณาการ และเสนอแนะแนวทาง รูปแบบ หรือกลไก ในการบริหารจัดการตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการปลายทาง เพื่อให้เกิดผลเป็น รูปธรรม และได้จัดทำ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ เพื่อผลักดันเป็นนโยบาย ระดับชาติไปสู่การปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ และมอบหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะ พลาสติก ตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ๑๕/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

๑.๒.๒ คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ได้แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการ จัดการขยะพลาสติก ตามคำสั่งคณะกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติกที่ ๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๓ คณะ ประกอบด้วย ๑) คณะทำงานด้านการพัฒนากลไกการจัดการพลาสติก ๒) คณะทำงานด้านการ ส่งเสริมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และ ๓) คณะทำงานด้านการพัฒนาและใช้ประโยชน์ขยะพลาสติก

๑.๒.๓ คณะทำงานด้านการพัฒนากลไกการจัดการพลาสติก โดยมีกรมควบคุมมลพิษ ปฏิบัติ หน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ได้ยกร่าง กรอบแนวทาง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก เพื่อเสนอคณะกรรมการ บริหารจัดการขยะพลาสติกพิจารณา

๑.๒.๔ คณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ได้มีการประชุมพิจารณาให้ข้อคิดเห็น และปรับแก้กรอบแนวทาง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก ให้มีความเหมาะสม จำนวน ๔ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ และ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๑.๒.๕ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้นำกรอบแนวทาง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก ที่ได้มีการปรับแก้ไขตามข้อคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก จำนวน ๔ ครั้ง เสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาในคราวการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๒ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบต่อกรอบแนวทางฯ และมอบหมายให้กรมควบคุม มลพิษในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ พิจารณาทบทวนปรับแก้ไขให้สอดคล้องกับกระแสประชาคมโลกใน การเลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

๑.๒.๖ พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรี ได้เสนอ กรอบแนวทาง (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ในประเด็น เรื่อง การบริหารจัดการขยะพลาสติก

๑.๒.๗ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ทบทวนและปรับแก้ไข (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ให้สอดคล้องกับกระแสประชาคมโลกในการเลิก ใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ตามข้อคิดเห็นของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และได้เสนอคณะกรรมการ บริหารจัดการขยะพลาสติกพิจารณาในคราวการประชุม เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบ

ในหลักการ...

ในหลักการ กรอบระยะเวลาและเป้าหมาย ดังนี้ ๑) การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ โดยให้เพิ่มเติมความเชื่อมโยงการจัดการขยะพลาสติกในบหน้า หลักการแนวคิด และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ภายใต้ Roadmap ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และมอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษนำ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อผลักดันเป็นนโยบายระดับชาติไปสู่การปฏิบัติ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

๑.๒.๘ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เพิ่มเติมความเชื่อมโยงการจัดการขยะพลาสติกในบหน้า หลักการแนวคิด และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ภายใต้ Roadmap ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ตามมติคณะอนุกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติกในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรียบร้อยแล้ว โดยมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มุ่งเน้นให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และค้ำคูณส่งเสริมการบริโภคสู่สังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ซึ่งใช้หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) เพื่อให้เกิดการใช้น้อย การใช้ซ้ำ และการนำขยะกลับมาใช้ใหม่

๑.๒.๙ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้มีกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติในดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการจัดการขยะพลาสติกโดยเร่งด่วนตามสถานการณ์ขยะพลาสติกและขยะทะเลที่เกิดขึ้นของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมทั้งเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศในคราวการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน 3R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๔ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการจัดทำ (ร่าง) สถานการณ์การจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Draft State of Plastics Waste in Asia and the Pacific) โดยประเทศไทยจะต้องรายงานสถานการณ์และนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติก ณ ปัจจุบัน ผ่านคณะทำงานของ United Nations Centre for Regional Development (UNCRD) และกระทรวงสิ่งแวดล้อม ประเทศญี่ปุ่น ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบทานร่างสถานการณ์ฯ โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อจัดพิมพ์และเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป นอกจากนี้ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ยังเป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ภายใต้การจัดทำ (ร่าง) แถลงการณ์ร่วมอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๕ (COP 25) เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยประเทศไทยจะต้องดำเนินการยก (ร่าง) แถลงการณ์ดังกล่าวผ่านคณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The ASEAN Working Group on Climate Change : AWGCC) ซึ่งในปี ๒๕๖๒ สาธารณรัฐสิงคโปร์จะเป็นประเทศเจ้าภาพและประธานการประชุม AWGCC โดยมีกำหนดการประชุม preparatory meeting for 10th AWGCC ต้นเดือนเมษายน ๒๕๖๒ และการประชุม 10th AWGCC ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างแถลงการณ์ฯ ของกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อเสนอให้คณะทำงานพิจารณาต่อไป จึงเห็นควรเสนอเรื่องดังกล่าวเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบเป็นนโยบายการจัดการขยะพลาสติกของประเทศไทย คู่ขนานไปกับการดำเนินงานตามแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณา (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ การจัดทำ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ เป็นหนึ่งในการดำเนินการตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๑ และกำหนดเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติกแบบบูรณาการของหน่วยงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตาม (ร่าง) Roadmap ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกโดยเร่งด่วนตามสถานการณ์ขยะพลาสติกและขยะทะเลที่เกิดขึ้นของประเทศไทย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปัจจุบัน

๒.๒ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศในคราวการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน 3R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๔ - ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการจัดทำ (ร่าง) สถานการณ์การจัดการขยะพลาสติกของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Draft State of Plastics Waste in Asia and the Pacific) โดยประเทศไทยจะต้องรายงานสถานการณ์และนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติก ณ ปัจจุบัน ผ่านคณะทำงานของ United Nations Centre for Regional Development (UNCRD) และกระทรวงสิ่งแวดล้อม ประเทศญี่ปุ่น ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบทานร่างสถานการณ์ฯ โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อจัดพิมพ์และเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

๒.๓ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ เป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ภายใต้การจัดทำ (ร่าง) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเสนอในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๕ (COP 25) เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยประเทศไทยจะต้องดำเนินการยกร่างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังกล่าวผ่านคณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The ASEAN Working Group on Climate Change : AWGCC) ซึ่งในปี ๒๕๖๒ สาธารณรัฐสิงคโปร์จะเป็นประเทศเจ้าภาพและประธานการประชุม AWGCC โดยมีกำหนดการประชุม preparatory meeting for 10th AWGCC ต้นเดือนเมษายน ๒๕๖๒ และการประชุม 10th AWGCC ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อเสนอให้คณะทำงานพิจารณาต่อไป

ดังนั้นจึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๓.๑ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ เป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศในคราวการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน 3R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๔ – ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมรอยัล ออคิด เชอราตัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการจัดทำ (ร่าง) สถานการณ์การจัดการขยะพลาสติกของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Draft State of Plastics Waste in Asia and the Pacific) โดยประเทศไทยจะต้องรายงานสถานการณ์และนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติก ณ ปัจจุบัน ผ่านคณะทำงานของ United Nations Centre for Regional Development (UNCRD) และกระทรวงสิ่งแวดล้อม ประเทศญี่ปุ่น ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบทานร่างสถานการณ์ฯ โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อจัดพิมพ์และเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

๓.๒ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ เป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ภายใต้การจัดทำ (ร่าง) แลงการณ์ร่วมอาเซียนว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเสนอในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ ๒๕ (COP 25) เพื่อเป็นการแสดงจุดยืนร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ โดยประเทศไทยจะต้องดำเนินการยกร่างแถลงการณ์ดังกล่าวผ่านคณะทำงานอาเซียนด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (The ASEAN Working Group on Climate Change : AWGCC) ซึ่งในปี ๒๕๖๒ สาธารณรัฐสิงคโปร์จะเป็นประเทศเจ้าภาพและประธานการประชุม AWGCC โดยมีกำหนดการประชุม preparatory meeting for 10th AWGCC ต้นเดือนเมษายน ๒๕๖๒ และการประชุม 10th AWGCC ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ ขณะนี้อยู่ระหว่างการยกร่างแถลงการณ์ฯ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกำหนดแล้วเสร็จในเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อเสนอให้คณะทำงานพิจารณาต่อไป

จึงเห็นควรเสนอเรื่องดังกล่าวเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วนต่อไป

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ กรอบแนวคิด

๔.๑.๑ การจัดการพลาสติกตลอดวงจรชีวิต (Life Cycle) ตั้งแต่การจัดการพลาสติกในขั้นตอนการออกแบบและการผลิต โดยการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ หรือ Eco-Design การจัดการพลาสติกในขั้นตอนการบริโภค การจัดการพลาสติกหลังการบริโภค ได้แก่ การคัดแยก การเก็บขน การนำกลับมาใช้ประโยชน์และการกำจัด

๔.๑.๒ หลักการ 3R ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิดในขั้นตอนของการออกแบบ การผลิต และการบริโภค โดยการลดปริมาณการใช้ลงโดยใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเสียและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำของเสียบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิต หรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

๔.๑.๓ หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (Public Private Partnership) ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการจัดการขยะพลาสติก

๔.๑.๔ แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) การจัดการขยะพลาสติกให้เกิดความยั่งยืนต้องมีการนำพลาสติกกลับเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของทรัพยากร

๔.๑.๕ ผู้ผลิตมีส่วนร่วมในการจัดการขยะพลาสติก โดยใช้หลักการ (EPR : Extended Producer Responsibility) เป็นหลักการที่พิจารณาว่าต้นทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และต้นทุนจากการเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมจากการผลิต ให้ถือว่าเป็นต้นทุนของสินค้าด้วย จึงเป็นที่มาของแนวคิดให้ผู้ประกอบการเป็นผู้รับผิดชอบ ในสินค้าและผลิตภัณฑ์ตลอดวัฏจักรชีวิต

๔.๒ เป้าหมายของ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ประกอบด้วย ๒ เป้าหมายดังนี้

๔.๒.๑ เป้าหมายที่ ๑ การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

(๑) เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ๑) พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) ๒) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ (Oxo) และ ๓) ไมโครบีด (Microbead)

(๒) เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ ๑) ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาแน่นน้อยกว่า ๓๖ ไมครอน ๒) กล่องโฟมบรรจุอาหาร ๓) แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และ ๔) หลอดพลาสติก

๔.๒.๒ เป้าหมายที่ ๒ การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๑๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐

๔.๓ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒) ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) และระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๓) ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

๔.๓.๑ มาตรการลดการเกิดขยะพลาสติก ณ แหล่งกำเนิด โดยการสนับสนุนการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อทดแทนผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single - use plastics)

๔.๓.๒ มาตรการลด เลิกใช้พลาสติก ณ ขั้นตอนการบริโภคโดยการขับเคลื่อนการลดเลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single - use Plastics) อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถนำกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

๔.๓.๓ มาตรการจัดการขยะพลาสติกหลังการบริโภค โดยการส่งเสริมสนับสนุนการนำขยะพลาสติกเข้าสู่ระบบการนำกลับมาใช้ประโยชน์ ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

๔.๔ หน่วยงานดำเนินการ

๔.๔.๑ หน่วยงานกลาง ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก

๔.๔.๒ หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานในการจัดการขยะพลาสติกในระดับจังหวัด และรวบรวมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดมายังหน่วยงานกลาง

๔.๔.๓ ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ประกอบการธุรกิจ

๔.๔.๔ องค์กรพัฒนาเอกชน (Non Governmental Organizations: NGOs)

๔.๔.๕ ผู้บริโภค...

๔.๔.๕ ผู้บริโภคประชาชน

๔.๕ กลไกการการขับเคลื่อน

๔.๕.๑ สร้างความรู้ ความเข้าใจ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความร่วมมือการดำเนินงาน

๔.๕.๒ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรหน่วยงานราชการ

๔.๕.๓ ใช้เครื่องมือและกลไกที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ดังนี้

(๑) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการสร้างแรงจูงใจ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการขยะพลาสติกแบบครบวงจร

(๒) การนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์โดยการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมจัดการขยะพลาสติกได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๓) กฎหมาย โดยเร่งออกกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการขยะพลาสติกอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) เศรษฐศาสตร์ โดยการลดหย่อนทางภาษี การให้เงินอุดหนุนแก่การจัดเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์พลาสติก

(๕) การกำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามประเมินผลการดำเนินงานการจัดการขยะพลาสติกให้เป็นไปตามกฎหมาย และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๖) ระบบงบประมาณ ได้แก่ เงินลงทุนจากภาคเอกชน เงินกองทุนสิ่งแวดล้อมทั้งในและต่างประเทศ และงบประมาณจากภาครัฐ

(๗) ผู้ผลิตและผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการจัดการขยะพลาสติก โดยใช้หลักการความรับผิดชอบร่วมกันตามแนวทางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๑๒ การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Responsible consumption and production)

๔.๕.๔ การจัดทำฐานข้อมูลพลาสติกของประเทศ เป็นการศึกษา ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต นำเข้า ส่งออก ปริมาณการบริโภคและการเกิดเป็นของเสียของพลาสติกแต่ละประเภท เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลพลาสติกเดียวกันทั้งประเทศ

๔.๖ การติดตามประเมินผล

ติดตามประเมินผลโดยคณะกรรมการบริหารจัดการขยะพลาสติก ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะทำงานสนับสนุนการบริหารจัดการขยะพลาสติก

๔.๗ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การดำเนินการตาม (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ จะสามารถลดปริมาณขยะพลาสติกที่ต้องนำไปกำจัดได้ประมาณ ๐.๗๘ ล้านตันต่อปี และประหยัดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอยได้ประมาณ ๓,๙๐๐ ล้านบาทต่อปี ประหยัดพื้นที่รองรับและกำจัดขยะมูลฝอย พลาสติก โดยการคัดแยกและนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ จะช่วยประหยัดพื้นที่ฝังกลบได้ประมาณ ๒,๕๐๐ ไร่ สามารถลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เท่ากับ ๑.๒ ล้านตัน CO₂ เทียบเท่า

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบ (ร่าง) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ เพื่อเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติกแบบบูรณาการของหน่วยงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตาม (ร่าง) Roadmap

๕.๒ มอบหมายให้กรมควบคุมมลพิษร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ตามแนวทางการจัดทำแผนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม (ร่าง) Roadmap ในการสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยครอบคลุมความต้องการด้านการสนับสนุน และระบบ/กรอบการติดตามและรายงานผลการดำเนินงานของมาตรการต่าง ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(สุศักดิ์ กาญจนรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ

กองจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทร. ๐ ๒๒๙๘ ๒๔๔๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๘๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ recycle99@gmail.com